EDUSKUNTA – RIKSDAGEN

Eduskunnan keskuskanslia
Istuntoyksikön päällikkö Antti Linna

Lausunto

4.9.2019

Eduskunta
Perustuslakivaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2018 (K3/2019 vp); valituskielto virkaan ja virkasuhteeseen nimittämistä koskevasta päätöksestä

Lausuma nimityspäätöksiä koskevan valituskiellon kumoamisesta
Nimityspäätöksiä koskevan valituskiellon kumoamista koskeva lausuma liittyy puhemiesneuvoston ehdotukseen laiksi eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta ja uudeksi eduskunnan kanslian ohjesäännöksi (PNE 1/2015 vp). Eduskunta hyväksyi mainitun PNE:n käsittelyn yhteydessä perustuslakivaliokunnan (PeVM 6/2015 vp) ehdottaman lausuman: *”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee kiireellisesti esityksen valtion virkamieslain muuttamiseksi siten, että valituskielto virkaan ja virkasuhteeseen nimittämistä koskevasta päätöksestä poistetaan. Samassa yhteydessä tulee valmistella ehdotukset myös eduskunnan virkamieslain ja muiden tarvittavien lakien muuttamiseksi niin, että perustuslain 21 §:n 1 momentissa jokaiselle taattu oikeus toteutuu kaikkia julkishallinnon virkoja ja virkasuhteita koskevissa nimityspäätöksissä.”*

Valmistelu valtioneuvostossa ja HE:n käsittely eduskunnassa
Valtiovarainministeriö asetti 6.6.2016 (VM052:00/2016) nimityspäätöksiä koskevan valituskiellon kumoamista selvittävän työryhmän. Työryhmän tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus valtion virkamieslain (750/1994) muuttamiseksi niin, että eduskunnan lausumassa edellytetty nimityspäätöksiä koskeva valituskiellon kumoaminen toteutuu. Nimityspäätöksiä koskevan valituskiellon kumoamista selvittäneen työryhmän muistio valmistui 31.10.2016 (Valtiovarainministeriön julkaisu – 41/2016).
Asiaa koskeva hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi annettiin eduskunnalle keväällä 2016 (HE 77/2017 vp). Eduskunta hyväksyi lakiehdotukset syksyllä 2018 hallintovaliokunnan mietinnön (HaVM 8/2018 vp) ehdotuksen mukaisesti syksyllä 2018. Lakimuutokset tulivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Valmistelu eduskunnassa, eduskunnan virkamiehistä annettu laki

Hallintojohtaja Rauhion (pj) eduskunnan virkamieslain uudistamistyöryhmä aloitti työnsä vuoden 2017 alussa. Työryhmä päätti odottaa eduskunnan päätöksen koskien hallituksen esitystä laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, joten työryhmä sai työnsä päätökseen alkuvuodesta 2019. Vaalikauden (2015-2018) loppu oli valiokunnissa hyvin kiireinen, joten työryhmä katsoi parhaaksi olla esittämättä esitystään puhemiesneuvostolle. Työryhmän tarkoituksena on antaa puhemiesneuvoston ehdotuksen muotoon laadittu esitys puhemiesneuvostolle syksyllä 2019.

Työryhmä valmistelussaan on lähtenyt siitä, että nimittämistä koskevaan päätökseen saisi jatkossa lähtökohtaisesti tietyin rajoituksin hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Samassa yhteydessä eduskunnan virkamiehistä annettua lakia olisi tarkoitus uudistaa ottamalla huomioon valtion virkamieslakiin tehtyjä eräitä muutoksia.

Muutosten voimaantulon ajankohta luonnollisesti riippuu puhemiesneuvostosta ja valiokunnan käsittelystä. Käytännössä eduskunnan virkamiehistä annetun lain muutoksen aikaisin ajankohta lienee 1.1.2020.